

**PRZEMÓWIENIE
DYREKTORA INSTYTUTU FILOLOGII
SŁOWIAŃSKIEJ UMCS**

prof. dr hab. Feliksa CZYŻEWSKIEGO

Jego Ekscelencjo, Panie Prezydencie, Szanowni Państwo,

W imieniu Rady Naukowej Instytutu i Dyrekcji Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej witam przybyłych na III Międzynarodową Konferencję Naukową pt. „Cyryl i Metody w języku i kulturze Słowian”.

Sz szczególnie serdecznie witam przedstawicieli wyznania rzymsko-katolickiego i wyznania prawosławnego, na czele z Arcybiskupem Ablem. Witam przedstawicieli władz administracyjnych, na czele z Panem Wiceprezydentem Waldemarem Godlewskim. Jest mi miło powitać również przedstawicieli oświaty i kultury.

Serdecznie i gorąco witam także pracowników naukowych i młodzież studencką naszego Kolegium Licencjackiego w Białej Podlaskiej. Pozdrawiam przybyłych na konferencję studentów z Białorusi i Bułgarii, z Państwowego Uniwersytetu im. A. Puszkina w Brześciu i z Uniwersytetu Płowdiwskiego Filii Smolan. Witam na naszej konferencji przedstawicieli mediów: radia i prasy.

Wybór miejsca i czasu konferencji, o czym słyszeliśmy wcześniej, nie jest przypadkowy. Biała Podlaska, podobnie jak Podlasie, leży na pograniczu dawnej Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. To właśnie na tym obszarze stykały i się stykają dwa etnosy słowiańskie – wschodni-ruski i zachodni-polski. To miejsce – ze względu na bogactwo języków i kultur – stanowi swoiste wyzwanie dla naukowców i młodzieży studenckiej.

Przedmiotem dociekań naukowych obecnej konferencji są słowiańskie zjawiska kulturowe: literackie, językowe, ukazane w perspektywie współczesnej i historycznej. Z takiego oglądu sygnalizowanej tutaj problematyki wynika także pytanie o przyszłość narodów i kultur słowiańskich. Chodzi mianowicie o refleksję – pogłębianą wiedzą historyczno-slawistyczną – w jakim stopniu dokonujące się dzisiaj procesy globalizacji, unifikacji, obejmujące różne wymiary życia materialnego i życia duchowego, mają bądź mogą prowadzić narody słowiańskie do utraty tożsamości kulturowej i językowej?

Pytanie stawiają uczestnicy konferencji. – Jak wynika z jej programu, pytamy więc o miejsce narodów słowiańskich w jednoczącej się Europie, głównie małych narodów słowiańskich, które niedawno wybiły się na niepodległość, w tym narodów byłej Jugosławii. Odpowiedzi na te i na podobne pytania może dostarc-

zać historia regionów pogranicz słowiańskich. Historia Podlasia – i samej Białej Podlaskiej – może ułatwić wyprowadzenie wniosków z wcześniej sygnalizowanych problemów. Bogate i złożone dzieje tych ziem, gdzie od wieków istniały obok siebie ludność ukraińska, białoruska, litewska i polska, dostarcza wzorców rozwiązywania trudnych problemów narodów zamieszkałych na pograniczach.

Podlasie to swoisty obszar mieszaniny językowej i kulturowej, to niczym bałkański tygiel narodów – kultur, konfesji i języków. Owa różnorodność etniczna i językowa regionu, widziana w perspektywie historycznej i współczesnej, jest źródłem bogactwa kulturowego. Tak więc Biała Podlaska zarówno z powodu uwarunkowań historycznych, jak i – a może przede wszystkim – współczesnych w pełni zasługuje na to, by być gospodarzem ogólnoslawistycznej konferencji. Tym bardziej że zasadniczą problematykę obrad stanowią zagadnienia koegzystencji narodów, kultur i języków słowiańskich. Dzisiejsza Biała Podlaska, tak jak i całe Podlasie, jest swoistym mikrosystemem współczesnego świata słowiańskiego. Stąd pytanie o relacje Polaków i Bułgarów – jak sugeruje jeden z tematów konferencji – można przekształcić w pytanie o relacje Podlasiaków do Białorusinów, do Ukraińców czy w ogóle do tzw. Ruskich. Odpowiedź na te, i na podobne pytania daje zarówno historia, jak i współczesność. Ta ostatnia ukształtowana jest na poziomie oficjalnym i faktycznym, nieoficjalnym rodząc się w codziennych kontaktach międzyludzkich. Dzisiejsze stosunki narodów żyjących na pograniczach są ważne nie tylko współcześnie, lecz także dla przyszłości.

Uczestnicząc w konferencji w Białej Podlaskiej, znajdującej się na terenie różnorodnym kulturowo i językowo, chcielibyśmy z historii, a także z oceny współczesności wyprowadzić pozytywne wnioski dla innych omawianych tutaj pograniczy słowiańskich. Wnioski te są istotne dla młodego pokolenia, szczególnie gdy stawiamy pytania o to, jak rozwijać się i wzbogacać kulturowo.

Patroni dzisiejszej konferencji to święci Cyryl i Metody. Są oni patronami zarówno kultury jednego narodu, Bułgarów, jak i całej Słowiańszczyzny; symbolami jedności świata słowiańskiego, a także patronami całej jednoczącej się Europy – na mocy decyzji papieża Jana Pawła II.

Fakt, iż obecnej konferencji patronują Cyryl i Metody, nakłada na jej uczestników obowiązek podjęcia tematów uniwersalnych, ogólnoludzkich, przekraczających granice administracyjne i polityczne. Języki i kultury znajdują się bowiem ponad tymi granicami. Konferencja, odbywająca się w atmosferze idei cyrylometodiańskiej, podejmuje więc ważne problemy świata słowiańskiego.

Spotykają się tutaj ludzie nauki i studenci prezentujący różne kultury, konfesje i języki. Obok Polaków będą wygłaszać referaty i dyskutować także Białorusini i Bułgarzy.

Spory naukowe toczyć się będą zarówno w języku gospodarzy konferencji, jak i w językach gości: białoruskim, rosyjskim i bułgarskim. Studenci bialsko-

podlaskiej slawistyki konfrontować będą swoje dociekania badawcze z rezultatami badań swoich rówieśników z Białorusi, z Bułgarii. Przedstawiciele studenckiego ruchu naukowego powstałego w białkopodlaskim Kolegium mają pełną wiedzę językową i literacką. W gronie obecnych referentów są młodzi slawiści, uczestnicy wielu sympozjów. Często są to słuchacze semestralnych studiów zagranicznych, realizowanych w ramach Europejskiego Programu Sokrates/Erasmus. Ci młodzi ludzie mają dzięki temu szeroki ogląd spraw współczesnych.

Studenci slawistyki białskiej, uczestnicząc w różnych spotkaniach i różnych formach edukacyjnych, od programu Sokrates/Erasmus, poprzez staże i ekspedycje, mieli już sposobność poznania takich krajów jak Białoruś, Ukraina, Czechy i Bułgaria.

To, iż w Białej Podlaskiej na dzisiejszej konferencji spotykają się i będą dyskutować obok studentów z UMCS także studenci i pracownicy z Białorusi, z Bułgarii, z Czech, jest rezultatem zarówno studentów, jak i naszej międzynarodowej kadry dydaktycznej, jej ogromnego zaangażowania.

Raz jeszcze dziękuję Jego Ekscelencji za objęcie patronatem naszej konferencji, składam również podziękowanie Panu Prezydentowi Andrzejowi Czapskiemu za przyjęcie naszego zaproszenia do objęcia prezeń konferencji swoim patronatem, zaś Pana Prezydenta Waldemara Godlewskiego proszę o przekazanie tych podziękowań.

Chcę jednocześnie postawić wniosek o rozważenie możliwości przekształcenia od przyszłego roku konferencji cyrylometodiańskich w Festiwal Kultury Słowiańskiej. W ten sposób konferencja byłaby jednym z elementów owego Festiwalu. Sądzę, że przy wsparciu przedstawicieli różnych środowisk oraz przy osobistym zaangażowaniu Jego Ekscelencji, inicjatywa ta może się powieść.

Wszystkim Państwu życzę owocnych obrad, III. Konferencję uważam za otwartą.